

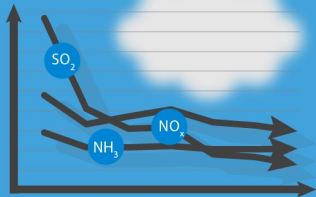
Okoliš na dlanu I-2021

REPUBLIKA HRVATSKA
Ministarstvo gospodarstva
i održivog razvoja

Zrak

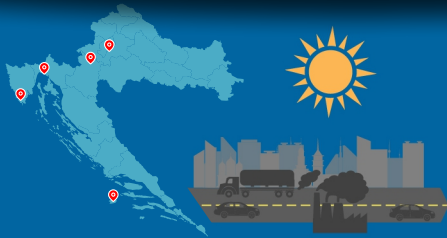
Emisije glavnih onečišćujućih tvari u zrak u odnosu na 1990. pokazuju opći trend smanjenja: SO₂ za 95%, NH₃ za 55%, NMHOS za 55%, NO_x za 51%, a emisija lebdećih čestica PM₁₀ za 26%.

Obzirom na većinu onečišćujućih tvari, zrak u RH je čist. Ipak u nekim urbanim sredinama i industrijskim središtima kontinentalne Hrvatske koncentracije lebdećih čestica su povremeno povišene, a zrak onečišćen.

Prizemni ozon je štetan za zdravlje ljudi i ekosustave, a povišene koncentracije prisutne su u ljetnim mjesecima u Velikoj Gorici, Rijeci, Karlovcu, Puli i na otoku Visu.

Zakiseljavajuće tvari odgovorne su za degradaciju ekosustava. Nihovi izvori su sektor energetike (NO_x i SO₂) i poljoprivrede (NH₃).

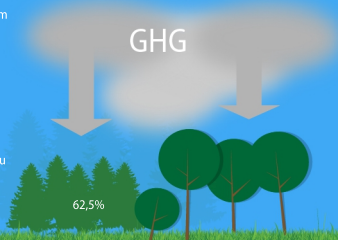

Udio emisija zakiseljavajućih tvari

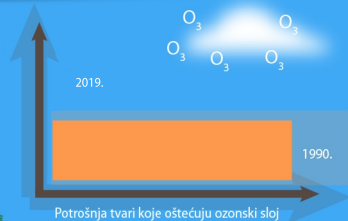

Klimatske promjene

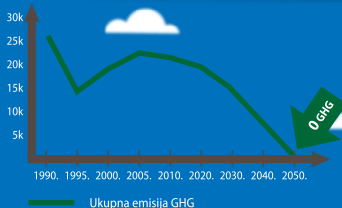
Doprinos Hrvatske globalnim emisijama stakleničkih plinova (GHG) je 0,04%. Osim smanjenja GHG, za ublažavanje klimatskih promjena važna su i uklanjanja pomoću **ponora**. Za stvaranje ponora, najvažnije kategorije zemljišta su **šume i travnjaci**, koji pokrivaju 62,5 % površine Hrvatske.

Tvari koje oštećuju ozonski sloj (O₃) u Hrvatskoj se više ne koriste.

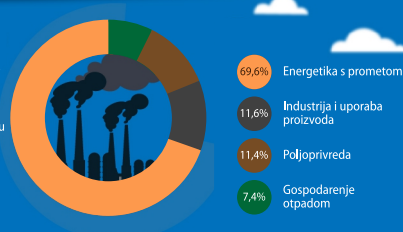

Hrvatska je dosad ostvarila sve međunarodne zahtjeve za **smanjenje GHG**. Pred nama je izazov ostvarivanja ciljeva **EU Zelenog plana** i postizanje **klimatske neutralnosti do 2050.**

Najveći udio u emisijama GHG ima sektor **energetika s prometom** (69,6%).

Slijede industrijski procesi i uporaba proizvoda koji emitiraju GHG (11,6%), poljoprivreda (11,4%) i gospodarenje otpadom (7,4%).

Bioraznolikost

Ekološka mreža Natura

2000 obuhvaća 36,67% kopna,
16,26% teritorijalnog mora i unutarnjih
morskih voda, odnosno 29,34%
ukupne površine Hrvatske.

U Hrvatskoj je zabilježeno oko 40.000 divljih
vrsta, a procjena je da je njihov stvaran broj između
50.000 do 100.000.

Najznačajniji pritisci na vrste su posljedica promjena u
intenzitetu poljoprivrede, urbanizacije i fragmentacije
njihovih staništa, iskorištavanja šumskih resursa te
promjena u slatkovodnim ekosustavima, prvenstveno
promjena u vodnom režimu.

Hrvatska je zaštitila 410
područja. Obuhvaćaju 13,43%
kopna i 1,93% mora, odnosno
9,32% ukupne površine
države.

Jedna od najvećih prijetnji
bioraznolikosti je i unos
invazivnih stranih vrsta. Popis
zabilježenih stranih vrsta dostupan je
na <https://invazivnevrste.haop.hr/>.

Količina i kvaliteta voda

Gubici u sustavu javne vodoopskrbe iznose **39%**, a cilj je **smanjiti** ih na **5-20%**.
Kakvoća površinskih i podzemnih voda je **dobra**.
Vlastiti vodni resursi iznose $26 \times 10^9 \text{ m}^3/\text{god}$.

Vlastiti vodni resursi iznose $26 \times 10^9 \text{ m}^3/\text{god}$

39%

15-20%

Povećan je broj uređaja za pročišćavanje komunalnih otpadnih voda sa 133 u 2015. godini na **166** u 2019. godini. Udio stanovništva priključenog na sustav javne odvodnje iznosi **54%**.

54%
priključenosti stanovništva na sustav javne odvodnje

U posljednjih pet godina povećana je priključenost stanovništva na sustav javne vodoopskrbe za **5%**. U Hrvatskoj se po stanovniku dnevno zahvaća **110 L** vode, a prosjek EU-27 je **80 L**.

91%
priključenost stanovništva na sustav javne vodoopskrbe

Među članicama EU-27, Hrvatska ima najveće zalihe slatkovodne vode: $28\,800 \text{ m}^3$ po stanovniku godišnje. Slijede Finska sa $20\,000 \text{ m}^3$ i Švedska $19\,300 \text{ m}^3$.

$28\,800 \text{ m}^3$

$20\,000 \text{ m}^3$

$19\,300 \text{ m}^3$

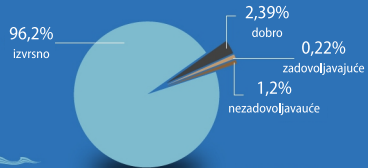
More i priobalje

Ekološko stanje hrvatskog dijela Jadrana najvišeg je stupnja kakvoće - **oligotrofno**. Gospodarske aktivnosti koje su izvori opterećenja s kopna trebaju osigurati održivost morskih i priobalnih ekosustava.

U Hrvatskoj je kakvoća mora za kupanje veća od europskog prosjeka i jedna od najboljih u EU-27.

Konačna ocjena kakvoće mora za kupanje

Nakon dugo godina, **populacije** komercijalno važnih **pridnenih vrsta**, poput oslića, crnog muzgavca i škampa imaju **blagi trend oporavka** u svim ribolovnim zonama hrvatskog dijela Jadrana.

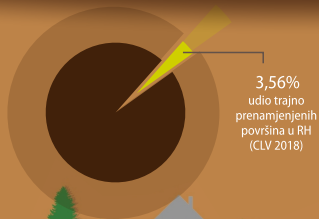

Radi "**toplifikacije**" Jadrana, koja je rezultat klimatskih promjena, **strane vrste upostavljaju** svoje **samoodržive populacije**. Uslijed promjene ekoloških uvjeta dolazi do pojave **cvatnje mora** (*red tide*).

Tlo i zemljište

Udio umjetnih površina iznosi svega 3,56% i pokazatelj je očuvanja prostora Hrvatske od trajne prenamjene.

U Hrvatskoj je evidentirano 16 onečišćenih lokacija.

Do danas ih je devet sanirano, djelomično je sanirana jedna, dok je sanacija u pripremi za dvije lokacije, a četiri su nesanirane. Sanirano je oko 4 milijuna m³ i 8 milijuna t onečišćenog materijala i otpada te oko 2 milijuna m² onečišćene površine.

> 1.000 klizišta

Na području Hrvatske evidentirano je više tisuća klizišta. Čak 23% poljoprivrednog zemljišta u riziku je od erozije. Najčešći uzroci su opterećenja na padini, djelovanje vode, dugotrajne ili intenzivne padaline te sječa šuma i potresi.

Učestalije elementarne nepogode jedan su od ishoda klimatskih promjena. U posljednjim godinama najveći broj šteta u Hrvatskoj proizročile su poplave, mraz i tuča.

Šumarstvo

Šume su rasprostranjene na 45% kopnene površine Hrvatske. Čak 95% šuma je prirodnog sastava, a drvena zaliha iznosi 418,6 milijuna m³.

U zaštićenim dijelovima prirode nalaze se šume posebne namjene, važne za proizvodnju sjemena i održanje bioraznolikosti. Njihova je površina u posljednjih 15 godina povećana za 504.997 ha.

Izbijanje požara u 95% slučajeva vezano je za ljudsku aktivnost. U prosjeku najviše stradaju šume (oko 60%).

U posljednjih pet godina za 20% je povećano oštećenje drvene mase uslijed vremenskih nepogoda.

Okoliš i zdravlje

Degradacija ekosustava i klimatske promjene imaju neposredne učinke na zdravlje ljudi i kvalitetu života.

RH ispunjava europske kriterije zemlje u kojoj je okoliš izuzetno kvalitetan.

56,4

58,4

godine zdravog života

75,4

81,6

očekivano trajanje života

Glavni izazovi urbanih sredina su **starenje stanovništva, migracije i adaptacija na klimatske promjene. Zelena infrastruktura i kružno gospodarstvo** održive su dimenzije gradova, u kojima živi oko 70% stanovništva Hrvatske.

Cestovni promet u urbanim sredinama glavni je **izvor buke iz okoliša**, kojemu je izloženo **8%** ukupnog stanovništva Hrvatske. Samo u **Zagrebu** izloženo je **27%** stanovništva.

Gospodarenje otpadom

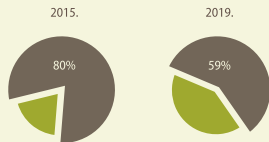

Od 2015. do 2019. godine ukupne količine komunalnog otpada povećane su za 9,5%. **Stanovnik** Hrvatske godišnje proizvede **444 kg** komunalnog otpada, a **prosjek EU-27** je oko **502 kg** godišnje.

Smanjuje se udio komunalnog otpada odloženog **na odlagališta** sa 80% u 2015. godini na **59%** u 2019. godini (1.072.727 t). Udio **oporabljeno** komunalnog otpada od 2015. do 2019. godine **povećan** je za **12 %**.

Udio komunalnog otpada odloženoga na odlagališta

Oporabljivi komunalni otpad

Od šest sustava posebnih kategorija otpada za koje je uvedena naknada proizvođača dobre rezultate daju sustavi za EE otpad, baterije, gume i vozila. Potrebno je unaprijediti sustave za otpadna ulja i ambalažu. **Stopa recikliranja ambalažnog otpada** u 2019. iznosi **49%**, a cilj je do 2025. godine dosegnuti stopu od **65%**.

Od 2005. do kraja 2019. godine **zatvoreno** je **224 odlagališta** otpada, a preostalo je **93 aktivnih**. **Saniranih odlagališta** je **189** (9 više nego 2015.). U funkciji su **dva centra za gospodarenje otpadom** (Marišćina i Kaštijun), a **2 centra** su u izgradnji (Bikarac i Biljane Donje).

Integrirane teme

ODRŽIVA PROIZVODNJA ODRŽIVA PROIZVODNJA I POTROŠNJA

Ozelenjavanje gospodarskih djelatnosti rezultira razdvajanjem gospodarskog rasta od opterećenja okoliša.

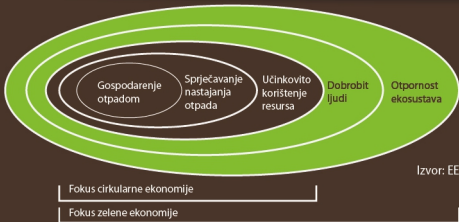

UČINKOVITO KORIŠTENJE RESURSA

Resursna produktivnost EU-27 iznosi 1,98 EUR po kg potrošenog materijala, dvostruko više nego u Hrvatskoj.

ZELENA EKONOMIJA I CIRKULARNA EKONOMIJA

Fokus cirkularne ekonomije

Fokus zelene ekonomije

USLUGE EKOSUSTAVA

